

Psykisk helse i Kommune-Norge

Ordfører søker forskere

Øystein Helmikstøl

journalist i Psykologtidsskriftet

Strand kommune i Rogaland har strevd lenge med rus og psykisk helse. Ordføreren vil samarbeide med forskere for å finne ut hvorfor – og hva de bør gjøre med det.

– **Sjefredaktøren min beordret meg hjem til Strand. Hva vil du si om kommunen og psykisk helse?**

– Det er utfordrende for meg at psykisk helsefeltet er så uoversiktlig i kommunen. Det gjør at det er vanskelig å ta tak i problemene. Det er mange som jobber med psykisk helse, men det er så oppdelt, og jeg er usikker på hvor samkjørte de er.

– **Hva vil du gjøre med det?**

– Det er rådmannen som er ansvarlig for hvordan tjenestene organiseres. Og vi drøfter dette. Jeg ønsker at det må bli enklere for folk å finne fram til der de kan få hjelp. Vi må normalisere det å søke hjelp hvis du sliter psykisk. Og tjenestene må samarbeide bedre.

– **Kommunen sier selv at dere har en omfattende rusproblematikk. Hva gjør dere med det?**

– Vi erkjenner utfordringene på psykisk helse og rus. Vi har større utfordringer statistisk sett enn en gjennomsnittlig kommune. Det tar vi på alvor. Jeg vet at tidlig innsats virker, så derfor gjør vi noe med det. Vi har tradisjonelt brukt mye av ressursene på 10. klasse i forhold til 1. klasse. Vi har tidligere brukt mye spesialundervisning sent. Det har ført til et skifte: De siste årene har vi fokusert mer på tidlig innsats. Det vil vi se resultater av om ti år. Jeg håper vi får til et forskningsprosjekt på dette, for eksempel sammen med Universitetet i Stavanger. Da kunne vi funnet ut mer om hvorfor det er slik, og hvilke områder vi bør prioritere.

– **Rusforsker Sverre Nesvåg sammenligner Strand med de gamle industrikommunene i nærheten, Sauda og Odda.**

Er det fordi vi bor nær storbyen Stavanger at vi har de utfordringene vi har? Følger det slektene? Når oppstår det? Jeg ønsker forskning om det.

– Jeg som ordfører vil gjerne vite mer om dette også. Er det fordi vi bor nær storbyen Stavanger at vi har de utfordringene vi har? Følger det slektene? Når oppstår det? Jeg ønsker forskning om det. Jeg har ikke lyst til at politikere skal ta beslutninger basert på synsing, men på kunnskap. For to år siden utfordret jeg administrasjonen i kommunen til å ha et samarbeid med Universitetet i Stavanger for å hjelpe oss. Universitetet er hjertelig velkommen til å bruke Strand, om ikke akkurat til lekeplass, så i alle fall som en plass for mye forskning. Så får vi se hva det blir til.

– **Noen vil reformere pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT). Hva vil du?**

– Vi har fått med oss rapporten til Thomas Nordahl her inne, ja. Den er veldig interessant. Den sier at de som sitter på kompetansen, er for langt fra barnehagebarnet eller eleven. Vi må lytte til forskningen, og jeg som politiker vil utfordre rådmann og PPT på hvordan de innretter seg etter resultatene i denne forskningen.

– **Strand har fått 410 000 kroner fra Helsedirektoratet for å ansette kommunepsykolog. Hvorfor ville dere ha det?**

– Vi har lenge hatt lyst til å ha en psykolog i kommunen og er glad for at det åpnet seg en mulighet. Inntrykket jeg har, er at dette har vært positivt. I 2017 hadde Fylkesmannen tilsyn her og sa at vi måtte bli bedre til å samordne ressursene. Det vil blant annet si hjemmesykepleien, psykiatritjenesten, DPS, Familiens hus, oppvekstkoordinator, ROP-team og sykepleier. Det har kommunalsjef for helse jobbet en del med. Vi ser at vi må innrette oss mer mot brukerens behov. Jeg mener at det er et mangfold av yrkesgrupper som kan være til hjelp for dem med psykiske lidelser, selv om det er psykologene som har spisskompetansen.

– Kommunepsykologen i Strand jobber 70 prosent klinisk og 30 prosent system. Dette er bevisst fra deres side?

– Ja, vi tenkte at fagpersonen i stor grad måtte være i kontakt med dem som trenger det. Sånn tenker jeg for PPT også. De med mest kompetanse må være de som er mest i kontakt med barnehagebarnet eller eleven.

Jeg detaljstyrer jo ikke ansatte i kommunen, men jeg gir innspill til rådmannen på konkrete ting vi ønsker. Det vi har gitt innspill på, er tidlig innsats. Hvor de har plassert psykologen, har ikke politikerne blandet seg inn i. Men jeg liker det jeg hører om at psykologen skal være så nær brukeren som mulig. Samtidig trenger vi kompetansen fra en psykolog til å dele tanker og fagkunnskap med dem som jobber med mennesker. Da kan psykologen komme med anbefalinger til hvordan ting kan håndteres.

– Si mer om budsjettet for rus og psykisk helse. Bevilger du penger nok?

– Vi politikere ønsker jo at kommunen skal ha de ressursene som trengs for å dekke innbyggernes behov. I tillegg til at vi ansatte kommunepsykolog i 2016, har vi styrket helsesykepleiertjenesten med femti prosent de siste fire årene. Vi vil satse tyngre på forebygging og mindre på reparasjon. Vi har fått hjelp fra regjeringen når det gjelder dette. En del er statlige prosjektmidler. Vi har sett at det er store behov, men vi må hele tiden spørre om vi bruker ressursene riktig. Det er ikke alltid svaret er økte ressurser. Jeg tror vi kan hente mye på bedre samarbeid mellom tjenestene.

– Hva vil partiet ditt Høyre satse på i kommunevalget i Strand?

– Lokalt er vi på de samme tankene som de er på sentralt. Vi ønsker mye innsats tidlig. Det Høyre har gjort i regjering, og som vi har fullført lokalt, er å få psykologkompetanse i kommunen og få helsesøstertjenesten opp og gå. Vi har vist at vi har trodd på føringene fra Høyre sentralt. Det vil vi fortsette med. Vi har ikke diskutert hvordan PPT skal organiseres. Det skal vi diskutere nå i arbeidet med programmet, om hvorvidt vi skal ha sterke meninger om det.

PPT er et eget kontor, en egen avdeling. Vi bør kanskje diskutere om spesialistene skal være ansatt i skolen, eller om de skal stå på utsiden.

– Hvilke signaler fra helseminister Bent Høie er sentrale for deg?

– Det er viktig for oss å ha en lege som er her stabilt over tid. Fastlegeordningen må fungere bedre her. Den tjenesten er første vei inn, i alle fall for voksne. Det er en utfordring i hele Norge, det å få leger nok, også her i kommunen.

– Det er mange aktive kristne i kommunen. Betyr det noe?

– I kristne miljøer er det et frivillig engasjement som kommunen drar fordeler av. For eksempel innenfor sjelesorg og sorggrupper er det frivillige som stiller opp. Men det engasjementet har vi også i andre lag og organisasjoner, som fotball- og håndballmiljøet og i speideren, blant annet. Mitt signal til de kristne friskolene her er at de må passe på å samarbeide med lokalmiljøet ellers, og ikke isolere seg. Mitt inntrykk er at de er åpne.

Strand er hjemkommunen til Psykologtidsskriftets journalist Øystein Helmikstøl. Journalisten har vært tilknyttet samme menighet som ordfører Irene Lauvsnes.

Hvorfor NÅ?

- Frem mot kommunevalget i høst retter Psykologtidsskriftet søkelys på psykisk helsefeltet i et utvalg kommuner. Journalistene i tidsskriftet drar til sin hjemkommune og rapporterer derfra.
- Høyreordfører Irene Lauvsnes (51) er første kvinnelige ordfører i Strand i Rogaland.
- Strand har en omfattende rusproblematikk, ifølge kommunen selv.